

Γ. Οι νομοθετικές τροποποιήσεις του ν. 4335/2015 στη διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής και στη δίκη της εναντίον της ανακοπής

Στέφανος Πανταζόπουλος

Εφέτης- Αναπληρωτής Καθηγητής

Κυρίες και Κύριοι, εκλεκτοί προσκεκλημένοι

Ευχαριστώ πολύ για την ιδιαίτερα τιμητική πρόσκληση της Εθνικής Σχολής Δικαστών. Θα προσπαθήσω να αναφερθώ όσο πιο απλά και σύντομα τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν με το ν. 4335/2015 στο δίκαιο της διαταγής πληρωμής και της εναντίον της ανακοπής, οι οποίες είναι πολλές και σημαντικές. Η συγκέντρωση των διαταγών πληρωμής και απόδοσης της χρήσης του μισθίου σε μία ενότητα με το ν. 4335/2015 είναι συστηματικώς επιτυχής, καθώς αμφότεροι οι θεσμοί χαρακτηρίζονται από την άμεση έκδοση εκτελεστού τίτλου βάσει μονομερούς διαδικασίας και τη μετάθεση του δικαιώματος ακρόασης (άμυνας) του καθ' ου στο στάδιο μετά από την έκδοση της διαταγής, με την άσκηση ανακοπής εναντίον της¹.

II. Οι νομοθετικές τροποποιήσεις της διαδικασίας έκδοσης της διαταγής πληρωμής.

---

¹ Ποδηματά, Παρατηρήσεις επί των νέων άρθρων 623 έως 646 (“Διαταγές”) του Σχεδίου ΚΠολΔ 2014, ΕΠολΔ 2014.230.

Στο άρθρο 623 ΚΠολΔ προστίθεται η φράση ότι η έκδοση διαταγής πληρωμής μπορεί να ζητηθεί «εφόσον πρόκειται για ιδιωτικού δικαίου διαφορά». Έτσι, επιδιώκεται να επιλυθεί νομοθετικά η αμφισβήτηση, αν η έκδοση διαταγής πληρωμής χωρεί και για απαιτήσεις υπαγόμενες στην δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εν όψει του ότι τρεις αποφάσεις του ΑΠ είχαν ταχθεί υπέρ μιας τέτοιας δυνατότητας με βάση διοικητική σύμβαση, ενώ δύο άλλες υιοθέτησαν την αντίθετη εκδοχή². Η αμφισβήτηση αυτή επιλύθηκε ήδη προς την αρνητική κατεύθυνση. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο αντίθετα είναι δυνατή η έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής με βάση διοικητική σύμβαση κατά τον Καν 1296/20063. Εδώ πρέπει να μνημονευθεί η υπ' αριθμ. 18/2005 απόφαση του ΑΕΔ που δέχθηκε ότι η ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής με βάση διοικητική σύμβαση υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Βέβαια μεταγενέστερα το ζήτημα δεν έχει πλέον πρακτική σημασία και καθιστά αλυσιτελή την ως άνω νομοθετική μεταρρύθμιση, εν όψει του ότι με το ν. 4329/2015 ρυθμίζεται πλέον η έκδοση διαταγής πληρωμής για αξιώσεις από διοικητική σύμβαση που έχει συναφθεί στο πλαίσιο εμπορικής συναλλαγής από το Μονομελές Διοικητικό Εφετείο, η δε λοιπή διαδικασία και η προστασία του καθ' ου η διαταγή πληρωμής ορίζονται στα άρθρα 272Α έως 272 Ι του ΚΔΔ. Το ερώτημα που προκύπτει όμως από την

---

² Βλ. αναλ. Πανταζόπουλος, Η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, 2η έκδ. 2013, σ. 92επ. με π.π. στη θεωρία και νομολογία.

³ Βλ. σχετ. Πανταζόπουλος, Η ευρωπαϊκή διαταγή πληρωμής, Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2012, σ. 50 και σημ. 161 με π.π.

ως άνω προσθήκη είναι, εάν θα μπορεί να εκδοθεί διαταγή πληρωμής από τον πολιτικό δικαστή βάσει αναγνωριστικής απόφασης διοικητικού δικαστηρίου για άλλη απαίτηση που δεν προκύπτει από διοικητική σύμβαση.

Με βάση το άρθρο 624 παρ. 2 ΚΠολΔ καταργείται η αρνητική διαδικαστική προϋπόθεση να μη διαμένει ο καθ' ου η διαταγή πληρωμής στην αλλοδαπή κατά το χρόνο έκδοσής της και είναι επιτρεπτή πλέον η έκδοση διαταγής πληρωμής και κατά προσώπων κατοικούντων ή διαμενόντων στην αλλοδαπή, όπως είχε προταθεί και σε προηγούμενες Επιτροπές⁴. Ως προς τους αγνώστου διαμονής, η έκδοση διαταγής πληρωμής παραμένει μη επιτρεπτή, εκτός αν το αγνώστου διαμονής πρόσωπο έχει νόμιμα διορισμένο αντίκλητο στην Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 142 ΚΠολΔ. Η νέα αυτή ρύθμιση ως προς τους κατοικούντες ή διαμένοντες στην αλλοδαπή έχει επηρεαστεί ενδεχομένως από το βελγικό και ιταλικό δικονομικό δίκαιο, που έχουν άρει την προαναφερθείσα αρνητική διαδικαστική προϋπόθεση, και είναι δικαιολογημένη, και εμφανής συνέπεια της προστασίας του δικαιώματος άμυνας με την ανακοπή, που επιτυγχάνεται με τις διασυνοριακές επιδόσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1393/2007 και της πολυμερούς Σύμβασης της Χάγης 1965.

---

⁴ Πρόταση Σχεδίου Νόμου της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την αναμόρφωση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, 2008, σ. 90, 193, Σχέδιο Νόμου της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την τελική διαμόρφωση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, 2009, σ. 106, 234.

Σημαντική είναι η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 636 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία «Σε περίπτωση επίδοσης στο εξωτερικό [σ.σ. της διαταγής πληρωμής], για την έναρξη της προθεσμίας ανακοπής των άρθρων 632 και 633 § 2, η επίδοση θεωρείται ότι συντελέσθηκε κατά τον χρόνο που προβλέπει το δίκαιο του κράτους διαμονής του παραλήπτη ή κατά τον χρόνο της πραγματικής παραλαβής [σ.σ. της διαταγής πληρωμής], η οποία αποδεικνύεται με έγγραφο ή δικαστική ομολογία». Η ρύθμιση διαφοροποιείται απ' αυτήν του άρθρου 136 παρ. 1 ΚΠολΔ (η επίδοση σε κάτοικο αλλοδαπής συντελείται με την παράδοση του επιδοτέου εγγράφου στην διαβιβάζουσα αρχή), είναι δε εύστοχη και μεριμνά για την πληρέστερη πραγμάτωση του δικαιώματος ακρόασης του καθ' ου η διαταγή οφειλέτη, εναρμονίζεται δε προς τη βασική διάταξη του άρθρου 9 παρ. 1 Κανονισμού 1393/2007, που θα έχει αποκλειστική εφαρμογή, όταν ο καθ' ου η διαταγή ανακόπτων είναι κάτοικος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εναλλακτικά, κρίσιμος αποβαίνει για την έναρξη της προθεσμίας της ανακοπής, ο χρόνος της πραγματικής παραλαβής της διαταγής πληρωμής, αποδεικνυόμενη εγγράφως ή με δικαστική ομολογία, ιδίως όταν η πραγματική παραλαβή συντελείται σε χρόνο διάφορο σε σχέση με την τυπική συντέλεση της επίδοσης κατά το δίκαιο του κράτους διαμονής του παραλήπτη⁵.

Με τη νέα διάταξη του εδ. 2 του άρθρου 631, όταν εκδίδεται διαταγή πληρωμής κατά προσώπου που έχει άγνωστη διαμονή ή κατοικεί ή έχει

---

⁵ Βλ. και *Ποδηματά*, ό.π. ΕΠολΔ 2014.233.

έδρα στο εξωτερικό, καθιερώνεται αυτοδίκαιη αναστολή της εκτελεστότητάς της. Έτσι, με το άρθρο τέταρτο του ν. 4335/2015 ορίζεται ότι όσο διαρκεί η προθεσμία για την άσκηση της ανακοπής, σύμφωνα με το άρθρο 632, αναστέλλεται η εκτελεστότητα της διαταγής πληρωμής, επιτρέπεται όμως να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 724. Η διάταξη προφανώς λαμβάνει υπόψη τα ευρωπαϊκά δεδομένα ότι δεν είναι δυνατή η διασυνοριακή εκτέλεση της ελληνικής διαταγής πληρωμής, πριν από τη εξάντληση της προθεσμίας ανακοπής εναντίον της. Έχει δηλ. πρωτίστως υπόψη την περίπτωση, κατά την οποία η διαταγή θα εκτελεσθεί στην αλλοδαπή. Εφαρμόζεται, όμως, εν τέλει σε κάθε περίπτωση που ο καθ' ου κατοικεί ή διαμένει στην αλλοδαπή (ή είναι άγνωστης διαμονής αλλά έχει διορισμένο αντίκλητο στην Ελλάδα), αλλά η εκτέλεση της διαταγής κατά του ως άνω οφειλέτη θα γίνει επί περιουσιακών του στοιχείων ευρισκόμενων στην Ελλάδα. Η ρύθμιση καταλήγει, έτσι, να εισάγει αδικαιολογήτως διαφοροποιημένο καθεστώς ως προς τις προϋποθέσεις έναρξης της εκτελεστότητας με βάση τον τόπο κατοικίας του καθ' ου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διαφοροποίηση συνιστά δυσμενώς διακριτική μεταχείριση εις βάρος των καθ' ων -κατοίκων της ημεδαπής και είναι, για το λόγο αυτόν, ευεπίφορη στην πρόκληση στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στην επικράτεια της Ένωσης, ώστε η συμβατότητά της με το ενωσιακό δίκαιο να φαίνεται εξαιρετικά αμφίβολη⁶. Η δυνατότητα λήψης ασφαλιστικών μέτρων υπέρ του δανειστή κατά το άρθρο 724 αποτελεί επαρκή

---

⁶ *Ποδηματά*, ό.π. ΕΠολΔ 2014.234.

εγγύηση προστασίας του, σε επίρρωση της ήδη κρατούσας γνώμης, ότι η αναστολή της εκτελεσιμότητας της διαταγής πληρωμής δεν εμποδίζει την δραστηριότητά της ως τίτλου για την λήψη των μέτρων του άρθρου 724 ΚΠολΔ⁷.

Τέλος, καταργείται η δυνατότητα υποβολής προφορικής αίτησης για την έκδοση διαταγής πληρωμής ενώπιον του ειρηνοδικείου, εφόσον καταργήθηκε η παρ. 2 του άρθρου 215 ΚΠολΔ, και στη σχετική έγγραφη πλέον αίτηση πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου του αιτούντος την έκδοσή της και του καθ' ου οφειλέτη κατ' εφαρμογή των άρθρων 626 παρ. 1, 2 και 118 αρ. 3 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4335/2015. Ο αριθμός φορολογικού μητρώου του αιτούντος δανειστή και του καθ' ου οφειλέτη απαιτείται και στη εκδοθείσα διαταγή πληρωμής, εφόσον αυτό είναι εφικτό. Συνεπώς, η παράλειψη αναγραφής του δεν επιφέρει ακυρότητα της διαταγής πληρωμής και δεν μπορεί να αποτελέσει σχετικό λόγο ανακοπής εναντίον της, όπως έγινε ορθώς δεκτό στη νομολογία σε παρόμοια υπόθεση της ανακοπής κατά το άρθρο 954 ΚΠολΔ.

III. Οι νομοθετικές τροποποιήσεις ως προς τη δίκη της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής.

Επαναφέρεται η ρύθμιση που ίσχυε πριν από το ν. 4055/2012 για την καθ' ύλη αρμοδιότητα του δικαστηρίου της ανακοπής με βάση το ύψος της απαίτησης (επομένως και το Πολυμελές Πρωτοδικείο), έτσι ώστε να δημιουργείται δεδικασμένο για το προδικαστικό ζήτημα της απαίτησης με τους όρους του

---

⁷ Ποδηματά, ό.π. ΕΠολΔ 2014.234.

άρθρου 331 ΚΠολΔ, κάτι το οποίο δεν επιτυγχανόταν με τη ρύθμιση του ν. 4055/2012 που όριζε ως καθ' ύλη αρμόδιο δικαστήριο εκείνο που εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής, δηλ. το ειρηνοδικείο ή το μονομελές πρωτοδικείοδ. Τα ζητήματα διαχρονικού δικαίου θα κριθούν με βάση το νόμο που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της διαταγής πληρωμής, έτσι ώστε η ως άνω καθ' ύλη αρμοδιότητα του δικαστηρίου της ανακοπής να ισχύει μόνο για τις διαταγές πληρωμής που εκδόθηκαν μετά την ισχύ του ν. 4335/2015.

Η προθεσμία της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής που έχει εκδοθεί κατά προσώπου που έχει τη διαμονή του ή την έδρα του στο εξωτερικό ή είναι αγνώστου διαμονής είναι τριάντα εργάσιμες ημέρες, ενώ η προθεσμία της ανακοπής μετά από τη δεύτερη επίδοση της διαταγής πληρωμής ορίζεται αυξανόμενη σε 15 εργάσιμες ημέρες και ισχύει για τους κατοίκους της αλλοδαπής (άρθρο 633 ΚΠολΔ).

Ως προς τη διαδικασία εκδίκασης της ανακοπής, αν η διαταγή πληρωμής εκδίδεται βάσει πιστωτικών τίτλων, εκδικάζεται με τη διαδικασία αυτή, ενώ για τις άλλες υποθέσεις ορίζεται στο άρθρο 632 παρ. 2 εδ. β η νεοεισαχθείσα διαδικασία των περιουσιακών διαφορών των άρθρων 614 επ. ΚΠολΔ, δηλ. αυτή που αναφέρεται στην προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 591 ΚΠολΔ. Ειδικότερα για τη διάταξη αυτή θα επακολουθήσει άλλη εισήγηση. Απλώς εδώ να τονιστεί ότι η δίκη της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής δανείζεται από

---

⁸ Βλ. σχετ. *Πανταζόπουλος*, Η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, 2013, σ. 217επ.

την τακτική διαδικασία την υποχρεωτική κατάθεση των προτάσεων, ενώ καταργείται η δυνατότητα προφορικής υποβολής ισχυρισμών που δεν περιέχονται στις προτάσεις, όπως ισχύει σήμερα στο άρθρο 591 παρ. 1 στοιχ. γ ΚΠολΔ. Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί ότι με βάση την παραπομπή του άρθρου 591 ΚΠολΔ στα άρθρα 1 έως 590 εφαρμόζεται και εδώ το άρθρο 340 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του αποδεικτικά μέσα που πληρούν τους όρους του νόμου αλλά και αυτά που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, με την επιφύλαξη των άρθρων 393 και 394 ΚΠολΔ. Επομένως, οι αποδεικτικοί περιορισμοί των άρθρων αυτών ισχύουν και στη δίκη επί της ανακοπής. Το σύστημα που καταργήθηκε, όπου, ιδιαίτερα στην ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής, που εκδόθηκε με βάση πιστωτικούς τίτλους, μπορούσαν να ληφθούν και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούσαν τους όρους του νόμου, είχε γίνει πλήρως αποδεκτό στη θεωρία και νομολογία και ίσχυε για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, συμβάλλοντας στην ανακάλυψη της ουσιαστικής αλήθειας και άφηνε περισσότερα περιθώρια κτήσης δικανικής πεποίθησης στο δικαστή. Αποτελούσε δε μία από τις σημαντικές διαφοροποιήσεις της δίκης της τακτικής διαδικασίας και σε σχέση γενικότερα με τις δίκες των ειδικών διαδικασιών.

Με βάση τα πιο πάνω, η ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής δεν εκδικάζεται ποτέ πλέον κατά την τακτική διαδικασία, όπως ίσχυε στο προϊσχύον δίκαιο και πριν το ν. 4055/2012, όπου ανάλογα με τη φύση της απαίτησης η ανακοπή εκδικαζόταν με την τακτική ή με κάποια από τις ειδικές διαδικασίες. Η ανακοπή εκδικάζεται πλέον είτε με τη διαδικασία των πιστωτικών τίτλων, αν η

διαταγή πληρωμής έχει εκδοθεί με βάση αξιόγραφο, στην οποία εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του άρθρου 591 επ. ΚΠολΔ που με τη σειρά του παραπέμπει στις διατάξεις της τακτικής διαδικασίας με την επιφύλαξη της εναρμόνισής τους με τις διατάξεις της ειδικής αυτής διαδικασίας, είτε με τη διαδικασία των περιουσιακών διαφορών, στην οποία εφαρμόζονται και οι διατάξεις της τακτικής διαδικασίας με την επιφύλαξη πάλιν της εναρμόνισής τους με αυτές. Έτσι, μετά την επαναφορά κατά τα προαναφερθέντα της υλικής αρμοδιότητας του δικαστηρίου με βάση το ποσό της απαίτησης για την οποία εκδόθηκε η διαταγή πληρωμής για την εκδίκαση της ανακοπής, εμφανίζεται το δικονομικό φαινόμενο όπου π.χ. το πολυμελές πρωτοδικείο εκδικάζει μία ανακοπή όχι με την τακτική διαδικασία, όπως ίσχυε στο προϊσχύον δίκαιο, αλλά με βάση τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 591 επ. ΚΠολΔ. Αυτό σημαίνει, ειδικότερα, ότι π.χ. το άρθρο 237 ΚΠολΔ δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην ανακοπή που εκδικάζεται πλέον είτε με τις διατάξεις των περιουσιακών διαφορών, είτε με την ειδική διαδικασία των πιστωτικών τίτλων, εν όψει του ότι κατά το άρθρο 591 παρ. 2 και ΚΠολΔ η διαδικασία στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου είναι προφορική και οι διάδικοι κατά την παρ. 1 στοιχ. γ πρέπει να καταθέσουν προτάσεις το αργότερο κατά τη συζήτηση, σε αντίθεση με ό, τι ισχύει για την τακτική διαδικασία.

Τίθεται, επίσης, γενική διάταξη κατ' άρθρο 591 παρ. 7 ΚΠολΔ, ότι οι διατάξεις που ισχύουν για την εκδίκαση της υπόθεσης από τα πρωτοβάθμια δικαστήρια εφαρμόζονται στα ένδικα μέσα της ανακοπής ερημοδικίας, της

έφεσης και της αναψηλάφησης, ενώ η αναίρεση εκδικάζεται κατά τις γενικές διατάξεις, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις των άρθρων 591 έως 645. Η ρύθμιση είναι ορθή και αντιμετωπίζει ενιαία την εφαρμογή διατάξεων στην πρωτοβάθμια δίκη και σ' αυτές των ενδίκων μέσων που επακολουθούν, επιλύοντας ταυτόχρονα ορισμένα δικονομικά ζητήματα που είχαν διχάσει τη νομολογία, όπως π.χ. εάν επιτρέπεται ανακοπή ερημοδικίας κατά απόφασης του εφετείου που δίκασε έφεση κατά απόφασης πρωτοβάθμιου δικαστηρίου επί ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής που είχε εκδοθεί βάσει πιστωτικού τίτλου.

Ως προς τη δυνατότητα άσκησης πρόσθετων λόγων ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής ισχύει το νέο άρθρο 585 παρ. 2 ΚΠολΔ και εξακολουθεί να παραμένει η προθεσμία άσκησής τους οκτώ ημέρες πριν από τη συζήτηση, εφόσον η ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής εκδικάζεται πλέον είτε με την ειδική διαδικασία των πιστωτικών τίτλων, είτε με την ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών κατά τα προαναφερθέντα.

Με το άρθρο τέταρτο του ν. 4335/2015, το εδ. β της παρ. 3 του άρθρου 632 ΚΠολΔ κατά το οποίο η αίτηση αναστολής εκτέλεσης συζητείτο υποχρεωτικά με την ανακοπή, καταργήθηκε, και επανήλθε το προηγούμενο καθεστώς της χωριστής συζήτησης της αίτησης αναστολής από την ανακοπή στο αρμόδιο δικαστήριο. Η Αιτιολογική Έκθεση της νομοθετικής αυτής μεταρρύθμισης αναφέρει ότι η υποχρεωτική συνεκδίκαση της αίτησης αναστολής με την ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής οδήγησε στο μη επιθυμητό αποτέλεσμα οι αιτήσεις

αναστολής να προσδιορίζονται για εκδίκαση σε πολύ μακρύ χρόνο, το οποίο επέφερε επίσης ως συνέπεια οι προσωρινές διαταγές που χορηγήθηκαν επί αυτών να διαιωνίζονται. Ο ίδιος δε ο ν. 4335/2015 επέλυσε το ζήτημα των εκκρεμών προς εκδίκαση αιτήσεων αναστολής, για τις οποίες έχει χορηγηθεί προσωρινή διαταγή, με τη διαχρονικού δικαίου διάταξη του άρθρου ένατου παρ. 5, σύμφωνα με την οποία αιτήσεις αναστολής που εκκρεμούν για να συζητηθούν κατά την ίδια δικάσιμο με την ανακοπή εκδικάζονται υποχρεωτικά μέσα σε έξι μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, ύστερα από κλήση οιοδήποτε διαδίκου, που κατατίθεται στη γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου μέσα σε εξήντα ημέρες από τη δημοσίευσή του, διαφορετικά παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής. Καθιερώνεται δηλ. κατά την αιτιολογική έκθεση ένα δικονομικό βάρος των διαδίκων, κυρίως όμως αυτού που έχει πετύχει την έκδοση προσωρινής διαταγής που διατάζει την αναστολή της εκτελεστότητας της ανακοπέισας διαταγής πληρωμής. Η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί συσταλτικά εν όψει της δυσανάλογης κύρωσης που επιφέρει και υπό το πρίσμα του τελολογικού της σκοπού της αυτοτελούς και γρήγορης εκδίκασης της αίτησης αναστολής εκτελεστότητας της διαταγής πληρωμής σε σχέση με την εκκρεμούσα ανακοπή. Έτσι, η κύρωση της αυτοδίκαιης παύσης της χορηγηθείσας προσωρινής διαταγής δεν θα πρέπει να επέρχεται, όταν παραβιάζεται η δεύτερη προθεσμία για την κατάθεση της κλήσης προς συζήτηση της αίτησης αναστολής, αν αυτή τελικώς εκδικάζεται εντός της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζει ο νόμος.

Περαιτέρω, κατά την παρ. 4 του άρθρου 632 ΚΠολΔ, μετά από την άσκηση έφεσης κατά της απόφασης που απορρίπτει την ανακοπή και έως την συζήτηση της έφεσης, παρέχεται η δυνατότητα αίτησης αναστολής (έως την έκδοση οριστικής απόφασης επί του ένδικου μέσου) ενώπιον του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, υπό την προϋπόθεση ότι πιθανολογείται η ευδοκίμηση της έφεσης. Η ίδια δυνατότητα παρέχεται και ενώπιον του δικαστηρίου που δικάζει την έφεση σε κάθε στάση της ενώπιόν του δίκης. Αυτές οι ευχέρειες αιτήσεων αναστολής υφίστανται, κατά την νέα παρ. 5, και όταν δεν είχε χορηγηθεί αναστολή έως την έκδοση απόφασης επί της ανακοπής. Με τις διατάξεις αυτές επιβαρύνεται υπέρμετρα η διαδικασία και αποδυναμώνεται η εκτελεστότητα της διαταγής πληρωμής, ο δε οφειλέτης, πέραν της δυνατότητας αίτησης αναστολής κατά το άρθρο 632 παρ. 3, έχει και άλλα μέσα προστασίας όπως π.χ. την ανακοπή κατά της εκτέλεσης και την αναστολή της εκτέλεσης κατ' άρθρο 937, όταν ασκείται το ένδικο μέσο της έφεσης κατά της απόφασης που απέρριψε την ανακοπή, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το ν. 4335/2015. Ταυτόχρονα, η άσκηση της έφεσης θα αυξηθεί κατακόρυφα, προκειμένου να μπορεί να δοθεί αναστολή της εκτελεστότητας, ενώ δίνεται η δυνατότητα επανειλημμένης άσκησης αίτησης αναστολών και πολλαπλών κρίσεων επί του ζητήματος της αναστολής ή μη της εκτελεστότητας της διαταγής πληρωμής.

Υποστηρίζεται στη θεωρία και προκύπτει και από τη νομοθετική διατύπωση με βάση το εξ αντιδιαστολής επιχείρημα ότι είναι δυνατή η υποβολή αίτησης

αναστολής της εκτελεστότητας της διαταγής πληρωμής με τις προϋποθέσεις του άρθρου 632 παρ. 4 ΚΠολΔ, δηλ. όταν έχει ασκηθεί έφεση κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου επί ανακοπής του άρθρου 633 παρ. 2 ΚΠολΔ, δηλ. αυτής που ασκείται μετά την δεύτερη επίδοση της διαταγής πληρωμής. Ουσιαστικά όμως πρόκειται κατά την άποψή μου για νομοθετική αβλεψία, με συνέπεια να μην μπορεί να ασκείται σχετική αίτηση αναστολής εκτελεστότητας στην περίπτωση της ανακοπής κατά το άρθρο 633 παρ. 2 ΚΠολΔ. Τούτο διότι με την αντίθετη εκδοχή θα ήταν παράλογο ο νομοθέτης να απαγορεύει την άσκηση αίτησης αναστολής της εκτελεστότητας της διαταγής πληρωμής, όταν έχει ασκηθεί εναντίον της ανακοπής, ύστερα από δεύτερη επίδοσή της κατά το άρθρο 633 παρ. 2 ΚΠολΔ, στη συνέχεια όμως να αναγνωρίζεται τέτοια δυνατότητα και μάλιστα μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης που θα έχει απορρίψει την ανακοπή με υποβολή σχετικής αίτησης, είτε στο δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη με έφεση απόφαση, είτε στο εφετείο. Ούτε υπάρχει κάποιος λόγος που να δικαιολογεί τη συγκεκριμένη διαφοροποίηση. Τούτο συνάγεται εμμέσως και από τη ρύθμιση του άρθρου 632 παρ. 5 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία η δυνατότητα αναστολής της εκτέλεσης κατά την παρ. 4 του άρθρου 632 ΚΠολΔ παρέχεται και στην περίπτωση που δεν είχε χορηγηθεί αναστολή της εκτέλεσης σύμφωνα με την παρ. 3 ΚΠολΔ. Προϋποθέτει δηλ. ο νομοθέτης ότι είναι δυνατή η άσκηση αίτησης αναστολής που δεν είχε όμως αίσιο αποτέλεσμα

και δεν ισχύει το ίδιο, όταν ο ίδιος την απαγορεύει, όπως συμβαίνει στην εξεταζόμενη περίπτωση⁹.

Στο άρθρο 632 παρ. 6 ΚΠολΔ ορίζεται η δυνατότητα σώρευσης ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής και ανακοπής κατά της εκτέλεσης με τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 218 ΚΠολΔ. Με τη νέα ρύθμιση οι ως άνω ανακοπές εκδικάζονται με τη διαδικασία των περιουσιακών διαφορών των άρθρων 614 επ. σύμφωνα με τα άρθρα 632 παρ. 2 εδ. τελ. και 937 παρ. 3 ΚΠολΔ. Έτσι, η απαίτηση της ταυτότητας της διαδικασίας για την αντικειμενική σώρευση των δύο αυτών διαδικαστικών πράξεων υποχωρεί πλήρως, και δεν εξακολουθεί να υφίσταται το προηγούμενο ζήτημα της εκδίκασης της ανακοπής κατά της εκτέλεσης με βάση της διαδικασία εκδίκασης της απαίτησης, τακτική ή με κάποια από τις δίκες ειδικών διαδικασιών, έστω και εάν πρόκειται για ανακοπή κατά της εκτέλεσης με βάση εκτελεστό τίτλο διαταγή πληρωμής που έχει εκδοθεί με πιστωτικούς τίτλους, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 622B παρ. 4 ΚΠολΔ. Ωστόσο, εν όψει της διαφορετικής ρύθμισης της καθ' ύλην αρμοδιότητας του δικαστηρίου που εκδικάζει την ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής (με βάση το ποσό της απαίτησης, άρθρο 632 παρ. 1 ΚΠολΔ) και την ανακοπή κατά της εκτέλεσης (πάντα το ειρηνοδικείο ή το μονομελές πρωτοδικείο, άρθρο 933 παρ. 1 ΚΠολΔ) αλλά και των επί μέρους διαφορετικών νομοθετικών ρυθμίσεων ως προς τα αποδεικτικά μέσα που μπορούν να ληφθούν

---

⁹ Αντίθ. Ρήγας, ΕλλΔνη 2016.115.

υπόψη από το δικαστήριο για την απόδειξη των λόγων της κάθε μιας ανακοπής (πρβλ. 933 παρ. 4 ΚΠολΔ) σε συνδυασμό με το επιτρεπτό ή μη της άσκησης ενδίκων μέσων κατά της απόφασης που εκδίδεται σε κάθε μια απ' αυτές, η ως άνω δυνατότητα της αντικειμενικής τους σώρευσης θα κρίνεται *in concreto* πάντοτε.

Ως προς τις συνέπειες της ερημοδικίας του ανακόπτοντος, το άρθρο 632 παρ. 7 ΚΠολΔ ορίζει ότι «αν ο ανακόπων δεν λάβει μέρος κανονικά στην δίκη, το δικαστήριο συζητεί την υπόθεση χωρίς αυτόν και απορρίπτει την ανακοπή». Η ρύθμιση φαίνεται περιττή, καθώς οι συνέπειες της ερημοδικίας, ελλείψει ειδικής ρύθμισης στην οριζόμενη ως εφαρμοστέα (κατά την παρ. 2) διαδικασία των πιστωτικών τίτλων, διέπονται από τις γενικές διατάξεις (σύστημα των επαχθών συνεπειών ερημοδικίας) των άρθρων 272 ως προς τον ανακόποντα (ως διάδικο που εισάγει την δίκη της ανακοπής) και 271 ως προς τον καθ' ου η ανακοπή (ως διάδικο κατά του οποίου στρέφεται το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο). Ορθά δε καταργείται η ατυχής ρύθμιση του ν. 4055/2012, βάσει της οποίας είχε εισαχθεί το σύστημα της μονομερούς συζήτησης ερήμην του ανακόπτοντος, αδιαφόρως της φύσης της απαίτησης για την οποία εκδόθηκε η διαταγή, και της διαδικασίας εκδίκασής της, με αποτέλεσμα να εξετάζεται η ανακοπή ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της, εν απουσία του ανακόπτοντος, με κόστος ανυπολόγιστο σε βάρος της ταχύτητας απονομής της

δικαιοσύνης, αλλά της οικονομίας της δικαστικής ενέργειας¹⁰. Εν τούτοις, τα πρωτοβάθμια δικαστήρια με δική τους κατασκευή¹¹ δέχονταν την εφαρμογή των άρθρων 271 και 272 ΚΠολΔ και στην ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής που εκδικαζόταν με την ειδική διαδικασία των πιστωτικών τίτλων, παρά το ότι οριζόταν ότι εφαρμόζονταν τα άρθρα 643 και 591 παρ. 1 ΚΠολΔ.

Από άποψη διαχρονικού δικαίου και λόγω της εφαρμογής του νέου νόμου 4335/2015, το άρθρο 9 παρ. 2 αυτού ορίζει ότι οι διατάξεις για τις ειδικές διαδικασίες των άρθρων 591 έως 645 εφαρμόζονται για τις κατατεθειμένες αγωγές (επομένως και ανακοπές) από 1-1-2016. Το ερώτημα που τίθεται είναι, εάν οι νέες διατάξεις για την άσκηση και την εκδίκαση της ανακοπής θα εφαρμοστούν στις διαταγές πληρωμής που έχουν εκδοθεί πριν την εφαρμογή του νόμου 4335/2015 δηλ. μέχρι τις 31-12-2015. Το ζήτημα δεν έχει μόνο δογματικό αλλά και ιδίως πρακτικό ενδιαφέρον εν όψει των νέων νομοθετικών αλλαγών στο πεδίο της διαταγής πληρωμής και της εναντίον της ανακοπής (π.χ. προθεσμία άσκησης ανακοπής κατ'άρθρο 633 παρ. 2 ΚΠολΔ). Η τελολογική ερμηνεία της διάταξης του ως άνω άρθρου σε συνδυασμό με το άρθρο 34 ΕισΝΚΠολΔ οδηγούν στην άποψη ότι οι νέες διατάξεις θα εφαρμοστούν για τις διαταγές πληρωμής που εκδίδονται υπό την ισχύ του ν. 4335/2015 δηλ. μετά την

---

¹⁰ Πανταζόπουλος, Η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, 2013, σ. 268επ.

¹¹ ΜΠρΑθ. 3755/2013 ΝοΒ 2013.1877, ΜΠρΠειρ 1330/2013 ΕλλΕνη 2013.851, ΜΠρΘεσ/κης 22513/2012 Αρμ. 2015.461, ΜΠρΣερ 84/2014 ΕλλΔνη 2014.898 με αντίθ. παρατ. Πανταζόπουλου, ΜΠρΧανίων 41/2013 ΕΠολΔ 2013.400, ΜΠρΘεσ/κης 6223/2014 ΕλλΔνη 2014.1065, 22099/2013 ΕΠολΔ 2013.719, ΕιρΘεσ/κης 22100/2013 ΕφΑΔ 2013.1113.

1-1-2016, έτσι ώστε οι διαταγές πληρωμής που εκδίδονται μέχρι τις 31-12-2015 να διέπονται από το προηγούμενο δικονομικό καθεστώς¹². Τούτο είχε γίνει δεκτό και για την εφαρμογή του άρθρου 630^A ΚΠολΔ ως προς την υποχρεωτική επίδοση της διαταγής πληρωμής σε συγκεκριμένο χρόνο από την έκδοσή της, αν και με διαφορετική αιτιολογία δηλ. επίκληση του άρθρου 24 παρ. 1 ΕισΝΚΠολΔ. Αντίθετη άποψη οδηγεί σε άτοπα. Διότι πώς π.χ. θα απαιτείται η αναγραφή του αριθμού φορολογικού μητρώου του ανακόπτοντος στο δικόγραφο της ανακοπής κατ' άρθρα 591, 118 ΚΠολΔ με βάση τις νέες διατάξεις κατά διαταγής πληρωμής που εκδόθηκε όμως μέχρι τις 31-12-2015, όταν το στοιχείο αυτό δεν ήταν καν αναγκαίο στοιχείο με βάση το προϊσχύο δίκαιο για την ίδια τη διαταγή πληρωμής, κάτι όμως που απαιτείται ως στοιχείο της τελευταίας που εκδίδεται μετά την 1-1-2016 κατ' άρθρο 630 ΚΠολΔ ;

Και μια γενική παρατήρηση που αναφέρεται στην κρατούσα θέση της νομολογίας ότι λόγοι ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής που γεννήθηκαν μετά το χρόνο έκδοσής της δεν μπορούν να προταθούν νόμιμα με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ αλλά με την ανακοπή κατά της εκτέλεσης κατά το άρθρο 933 ΚΠολΔ. Στη θεωρία το ζήτημα αυτό αμφισβητείται. Η νομολογία ίσως θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει τη θέση της αυτή εν όψει της νέας ρύθμισης του άρθρου 937 παρ. 1 στοιχ. β ΚΠολΔ και της κατάργησης της δυνατότητας υποβολής αίτησης αναστολής της εκτέλεσης κατά το προϊσχύσαν άρθρο 938

---

¹² Πρβλ. και Γιαννόπουλος, ΕΠολΔ 2015.457επ.

ΚΠολΔ. Ο οφειλέτης δηλ., εφόσον δεν μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής, θα είναι υποχρεωμένος στην περίπτωση αυτή να ασκήσει ανακοπή κατά της εκτέλεσης, να αναμείνει την έκδοση της δικαστικής απόφασης και στη συνέχεια να ασκήσει έφεση για να μπορεί να ζητήσει την αναστολή της εκτελεστικής διαδικασίας.

Τελειώνοντας την εισήγησή μου θα ήθελα δημόσια να χαιρετίσω το νέο Δντή της Σχολής Δικαστών Αρεοπαγίτη κ. Δημήτριο Κράνη, να του ευχηθώ από καρδιάς καλή επιτυχία στο δύσκολο έργο του για την όσον το δυνατόν καλύτερη ανάδειξη της Εθνικής Σχολής Δικαστών όπως την είχαν οραματιστεί οι αείμνηστοι Στέφανος Μαθθίας, Πρόεδρος Αρείου Πάγου και Ευάγγελος Κρουσταλλάκης, Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.